

ZDRAVOTNÝ STAV LESOV V ROKU 2020 V TRNAVSKOM KRAJI

Slavomír Rell

Rell, S.: Forest health in Trnava region in 2020. APOL, 2021, vol. 2, no. 2, p. 258–261.

Abstract: The total felling in 2020 in Trnava region reached the volume of 240.9 thousand m³, of which sanitary felling was 113,6 thousand m³ of wood mass. It was mostly in the district of Senica (49.4 thousand m³). The highest share of sanitary felling was due to a pine bark beetles (50.9 thousand m³), especially in Záhorie region. Of the abiotic factors, drought and sunburn had the highest share (38 thousand m³). The mass infested with pathogenic fungi increased almost 2 times in comparison to previous year. In 2021, the situation is expected to deteriorate after a prolonged drought with higher temperatures.

Key words: sanitary felling; harmful agents; bark beetles; windthrow; pathogenic fungi

V roku 2020 celková ťažba v Trnavskom kraji dosiahla 240,9 tis. m³ drevnej hmoty. Z toho náhodná vykonaná ťažba predstavovala 113,6 tis. m³, čo predstavuje 47 % celkovej ťažby. Z náhodnej vykonanej ťažby tvorili ihličnany 69 %, čo je 78 tis. m³ a listnáče 31 % čo predstavuje 35 tis. m³. Výška náhodnej ťažby pri porovnaní s rokom 2019 (150 tis. m³) mierne klesla.

Najviac náhodných ťažieb bolo evidovaných v okresoch Senica (49,4 tis. m³) a Skalica (36,2 tis. m³).

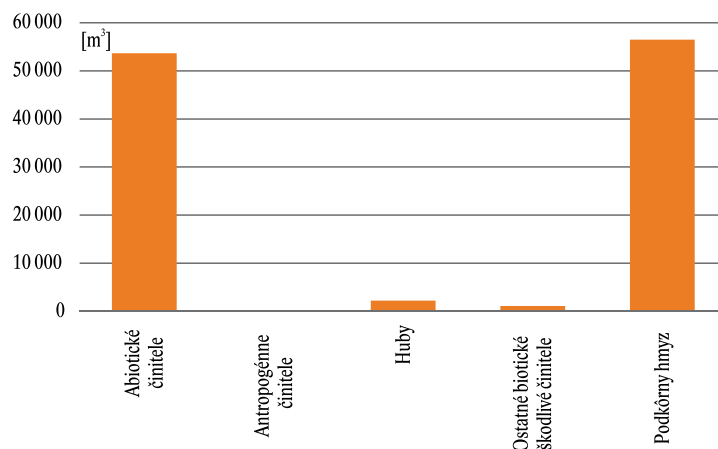
Tabuľka 1. Výskyt škodlivých činiteľov v lesoch Trnavského kraja v roku 2020

Table 1. Occurrence of harmful factors in the forests of the Trnava region in 2020.

Činiteľ	Dreviny [m ³]		
	ihličnaté	listnaté	spolu
Abiotické škodlivé činitele	25 869	27 777	53 646
Abiotické činitele	25 869	27 777	53 646
Iné abiotické	5	10	15
Sucho a úpal	25 202	15 421	40 623
Vietor	662	12 346	13 008
Antropogénne škodlivé činitele	6	87	93
Antropogénne činitele	6	87	93
Odcudzenie dreva	6	87	93
Biotické škodlivé činitele	52 301	7 547	59 848
Huby	0	2 272	2 272
Iné huby	0	2 014	2 014
Rakovina a nekróza kôry	0	258	258
Ostatné biotické škodlivé činitele	25	1 087	1 112
Iné biotické	25	874	899
Obhryz a lúpanie zverou	0	213	213
Podkôrný hmyz	52 276	4 188	56 464
Iný podkôrný hmyz	507	1 876	2 383
Lykožrút smrekovcový	4	0	4
Lykožrút smrekový	865	0	865
Podkôrník dubový	0	2 312	2 312
Podkôrníkové na borovici	50 900	0	50 900
Spolu	78 176	35 411	113 587

Prevažujúci podiel na náhodných ťažbách mal v roku 2020 podkôrný hmyz (56,4 tis. m³) a to najmä podkôrníkovité na borovici (50,9 tis. m³). Z abiotických činiteľov najmä sucho a úpal (40,6 tis. m³) a vietor (13 tis. m³). Z poškodenej hmoty pripadalo na ihličnaté dreviny 78,2 tis. m³, a listnaté 35,4 tis. m³.

V Trnavskom kraji podkôrný a drevokazný hmyz spôsobuje výrazné problémy najmä na borovi-
ciach na Záhori (okres Senica, Skalica). Takmer všetka hmota napadnutá podkôrným hmyzom bola
ihličnatá 52,3 tis. m³, čo predstavuje výrazný pokles oproti roku 2019 (96,8 tis. m³). U listnatej to bolo
4,2 tis. m³ drevnej hmoty, čo oproti roku 2019 (89 m³) predstavuje výrazný nárast.

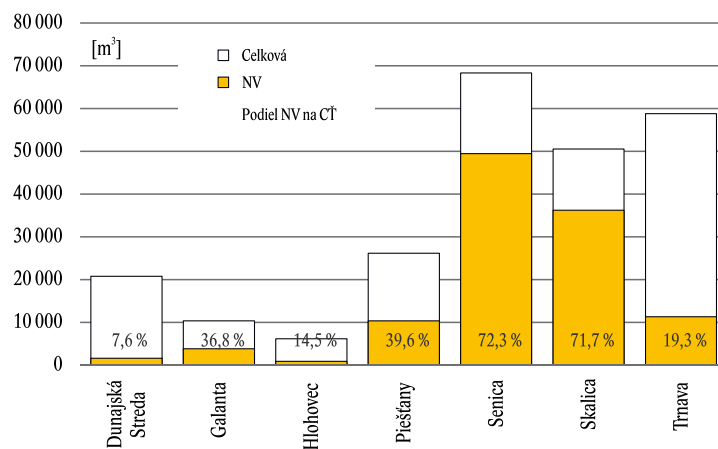

Obrázok 1. Podiel jednotlivých skupín škodlivých činiteľov na náhodnej vykonanej ťažbe v Trnavskom kraji v roku 2020
Figure 1. Proportion of groups of harmful factors in incidental felling in the Trnava region.

Z abiotických činiteľov sa výrazne podieľali na poškodení sucho a úpal, v dôsledku ktorých odumre-
lo 40,6 tis. m³ drevnej hmoty, čo predstavuje približne rovnakú úroveň ako v roku 2019 (38,8 tis. m³).
Ďalej to bol vietor, ktorý poškodil 13 tis. m³ čo oproti roku 2019 (7,9 tis. m³) predstavuje 40 % nárast.
Abiotické činitele poškodili ihličnatú aj listnatú hmotu približne rovnakým podielom.

Tabuľka 2. Objem náhodnej a celkovej ťažby v roku 2020 podľa okresov Trnavského kraja
Table 2. Volume of incidental and total felling in 2020 by districts of Trnava region.

Okresy	Náhodná vykonaná [m ³]			Podiel náhodnej vykonanej na celkovej ťažbe	Celková ťažba [m ³]		
	ihličnaté dreveniny	listnaté dreveniny	spolu		ihličnaté dreveniny	listnaté dreveniny	spolu
Dunajská Streda	8	1 564	1 572	7,6 %	8	20 733	20 741
Galanta	1	3 795	3 796	36,8 %	1	10 310	10 311
Hlohovec	28	861	889	14,5 %	77	6 051	6 128
Piešťany	2 076	8 277	10 353	39,6 %	2 262	23 853	26 115
Senica	45 033	4 402	49 435	72,3 %	49 441	18 888	68 329
Skalica	29 896	6 328	36 224	71,7 %	30 024	20 522	50 546
Trnava	1 134	10 184	11 318	19,3 %	1 467	57 302	58 769
Spolu	78 176	35 411	113 587	47,1 %	83 280	157 659	240 939

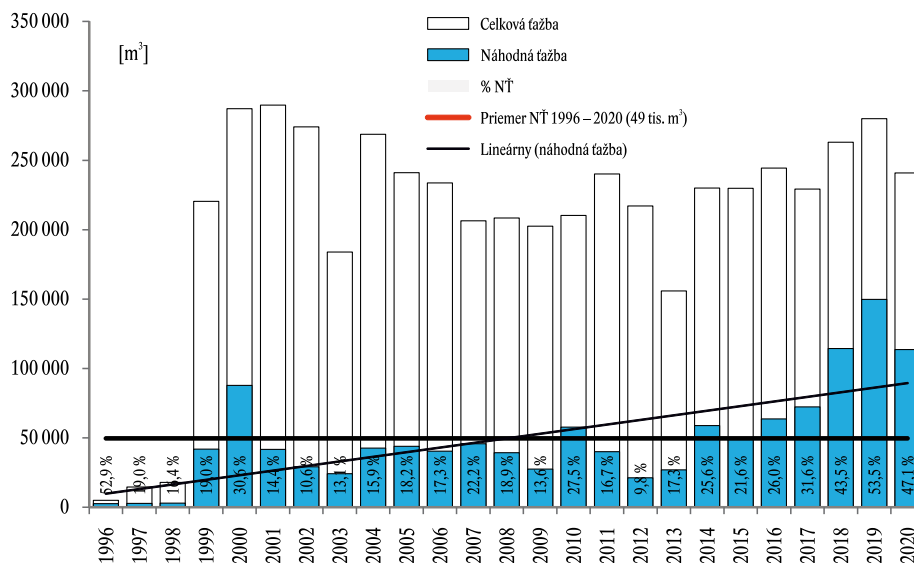
Obrázok 2. Podiel náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Trnavskom kraji podľa okresov v roku 2020
Figure 2. Proportion of incidental felling in total felling in the Trnava region in 2020 by districts.

Patogénnymi hubami bolo napadnutých 2,3 tis. m³ drevnej hmoty, čo je oproti roku 2019 (4,2 tis. m³) takmer 2-násobok. Napadnutá bola najmä listnatá drewná hmota, ako aj v predchádzajúci rok.

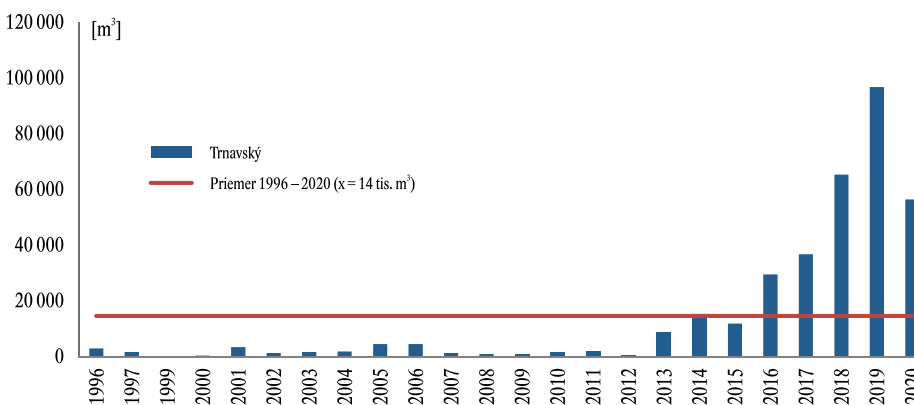
Objem drevnej hmoty poškodenej antropogénnymi činiteľmi predstavoval 93 m³, čo je oproti roku 2019 (211 m³) viac ako 40 % pokles. Všetko poškodenie antropogénnymi činiteľmi pripadá krádežiam drevnej hmoty.

Prognóza vývoja zdravotného stavu lesov v Trnavskom kraji

V Trnavskom kraji už niekoľko rokov pretrvávajú hynutie najmä borovicových porastov v oblasti Záhoria. Pozornosť preto treba venovať výskytu prejavom chradnutia borovíc, výskytu podkôrneho hmyzu a hubových patogénov. Nepriaznivý vplyv sa môže prejavovať najmä po vlhkej a chladnej jari, ktorú vystriedalo suché leto s vyššími teplotami, kedy sú drewny stresované a ľahšie napádané hubami a hmyzom. V porastoch je dôležité dôsledne dodržiavať porastovú hygienu.

Obrázok 3. Vývoj podielu náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Trnavskom kraji
Figure 3. Trend of incidental and total felling in Trnava region.

Obrázok 4. Vývoj vykonanej náhodnej ťažby spôsobenej podkôrnm a drevokazným hmyzom v Trnavskom kraji
Figure 4. Trend of incidental felling due to bark beetles and wood-boring insects in the Trnava region.

PodĎakovanie

Táto publikácia vznikla vďaka podpore projektu „Zvyšovanie úrovne ochrany kritickej infraštruktúry – výskum nových, ekologicky akceptovateľných metód boja so škodcami lesa na území v správe podniku Vojenské lesy a majetky SR, š. p.,“ ktorý je realizovaný s finančnou podporou Ministerstva obrany Slovenskej republiky, vďaka podpore

Agentúry na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-19-0119 Potenciál huby Entomophaga mai-maiga regulovať početnosť mnišky veľkohlavej Lymantria dispar (L.) na Slovensku, APVV-19-0116 Aplikácia entomopatogénnych húb z rodu Beauveria proti inváznym druhom hmyzu. Článok bol podporený projektom „Výskum a vývoj na podporu konkurencieschopnosti slovenského lesníctva – SLOVLES“, projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). Projekt bol realizovaný s finančnou podporou Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Práca ďalej vznikla vďaka finančnej podpore v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra pre projekt: Výskum a vývoj bezkontaktných metód pre získavanie geopriestorových údajov za účelom monitoringu lesa pre zefektívnenie manažmentu lesa a zvýšenie ochrany lesov (FOMON) č. p. 313011V465.

Adresa:

Ing. Slavomír Rell, PhD.

Národné lesnícke centrum - Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Lesnícka ochranná služba,
Lesnícka 11, 969 01 Banská Štiavnica

e-mail: slavomir.rell@nlcsk.org